

Nabiyyii Ilaalchise Dirqama Nurra jiru-1

Description

Kutaalee darbe keessatti gosoota tawhiida sadan keessatti dubbii iimaana ilaalle turre. Harâ€™a immoo itti fufuun Nabiyyoota keessatti dubbii iimaana diigu ni ilaalla.

Nabiyyoota keessatti Dubbii Iimaana diigu

Nabiyyi keenya Muhammad sallallahu aleyh wassallam ilaalchisee

1-Seensa qorannoo kanaa keessatti Nabiyyii fi jaallatamaa keenya Muhammad sallallahu aleyh wassallam ilaalchisee dirqama nurra jiru akeekna. Dhugumatti Rabbiin subhaanahu Nabiyyi Isaa Muhammad amaloota addaa baayâ€™een adda godhee jira. Inni hogganaa ilmaan Aadami, xumura nabiyyootati, namoota hundaaf ergame. Akkuma Rabbiin oltaâ€™aan jedhe:

﴿قُلْ يَأَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا﴾

Jedhi, â€œYaa namoota! Dhugumatti, ani Ergamaa Rabbii gara hunda keessaniitti [ergameedha].â€ Suuratu Al-Aâ€™araaf 7:158

Ammas, Nabii Muhammad (sallallahu aleyh wassallam) Guyyaa Qiyaamaa nama jalqabaa siraaxa irra darbuudha, nama jalqaba balbala Jannataa dhadhayuu fi seenudha. Al-Maqamul Mahmuud (Dhaabbata Faarfamaatu) isaaf jira. Nama jalqabaa shafaâ€™aa (jaarsummaa) taâ€™uudha.

Shakkii hin qabu, gama Nabiyyii kabajamaa kanaan dirqamoota baayâ€™ee bakkaan gahuu qabnutu nurra jira. Kunniin waan hafuu hin qabneedha: **wanta inni beeksise keessatti isa dhugoomsu, wanta ajaje keessatti isaaf ajajamuu, wanta inni dhoowwe irraa fagaachuu fi shariâ€™aa inni fide qofaan Rabbiin gabbaru.**

Wantoota barbaachisoo gama jaallatamaa keenya Muhammad sallallahu aleyh wassallam dirqamoota nurra jiran keessaa amantiin, dubbii fi hojiin jaalala isaa galmaan gahuudha. Isa jaallachuu nafsee, ilma, abbaa haadhaa fi namoota hunda jaallachu caalaa dursisuudha.

Rabbitin oltaâ€™aan ni jedhe:

إِنَّ كَانَ إَبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ
 إِلَّا قُتِرَفْتُمُوهَا وَتَجَرَّرَتْ تَخْشُونَ كَسَادَهَا وَمَسَكِينُ تَرْضُونَهَا أَحَبَّ
 لَكُمْ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَصُوا حَتَّىٰ يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ
 ﴿٢٤﴾ لَا يَهْدِي اللَّهُمَّ الْقَوْمَ الْفَسِيقِينَ

â€œJedhi, â€˜Abbootin keessan, ilmaan keessan, obboleeyyan keessan, niitiwwan keessan, firoonni keessan, qabeenyi isin horattan, daldalli isin hirâ€™achuu isaa sodaattanii fi manneen isin jaallatan Rabbiin, Ergamaa Isaatii fi karaa Isaa keessatti qabsaaâ€™u caalaa isin biratti jaallatamoo yoo taâ€™an, hanga Rabbiin ajaja Isaa fiduutti eegaa.â€™ Rabbiin namoota finciltoota hin qajeelchu.â€• Suuratu At-Tawbah 9:24

Anas ibn Maalik akka gabaasetti, Nabiyyiin sallallahu aleih wassallam akkana jedhan: Namni wantoonni sadii isa keessa jiran, miâ€™aa iimaanaa argate: **Rabbii fi Ergamaan Isaa wantoota biroo caalaa isa biratti jaallatamoo taâ€™u.** Nama tokko jaallachuu fi Rabbiif qofa isa jaallachuu. Akkuma ibiddatti darbamu jibbu kufriitti deebiâ€™u jibbuuâ€• ([Sahih Al-Bukhaari 16](#))

Dhugumatti sahaabonni (radyallahu anhum) Ergamaa Rabbii sallallahu aleih wassallam jaallachuu keessatti fakkeenya gaarii taâ€™anii jiru.

Aliyy ibn Abi Xaalib (radyallahu anhu) â€œjaalalli isin Ergamaa Rabbiif sallallahu aleih wassallam qabdan akkam turee?â€• jedhamuun gaafatame. Innis ni jedhe: Rabbiin kakadhe! Qabeenya, ijoollee, abbooti, haawwanii fi dheebu irratti bishaan qorraa caalaa nu biratti jaallatamaa ture.â€• (Ilaali Al-Shafaa-2/567-570, Al-Qaadi)

Amr ibn Aas (radyallahu anhu) akkana jechaa ture: â€œErgamaa Rabbii sallallahu aleih wassallam caalaa namni tokkollee na biratti jaallatama fi ija kiyya keessatti guddaa hin turre. Garmalee isa kabajuu irraa kan kaâ€™e ija guutee isa ilaalu hin dandaâ€™u ture. Akka isa ibsu osoo gaafatame, hin dandaâ€™u. Sababni isaas, ani ija guute isa hin ilaalu ture.â€• ([Sahih Muslim 121](#))

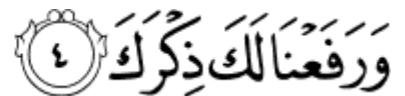
Rasuula sallallahu aleih wassallam jaallachuun hojiiwwan gurguddoo qalbiiti fi dameewwan iimaanaa keessaa tokko erga taâ€™e, isa jibbuun immoo badiiwwan hundarra fokkuu fi balaa fidan keessaa tokkoodha. Dhugumatti Rabbiin oltaâ€™aan akkana jedhee jira:

إِنَّ شَائِئَكَ هُوَ الْأَبْرَؤُ

â€œDhugumatti kan si jibbu isuma kan qacceen cite.â€• Suuratu Al-Kawsar 108:3

Aayah kabajamtu tana ilaalchise wanta ibn Taymiyaan jedhe keessaa: dhugumatti Rabbiin oltaâ€™aan nama Ergamaa Isaa jibbe kheeyri hundarra kute. Yaadannoona isaa, maatii fi qabeenyi isaa ni cita. Aakhiratti kana ni kasaara. Jireenyi isas ni citti, itti hin fayyadamu. Ishii (jireenya isaa) keessaa iddo debbii (Aakhirah) isaatiif hojji gaarii siinqi hin godhatu. Qalbiin isas ni citti, kheeyri hin qabattu. Warra Isa (Rabbitiin) beekan, jaallatan fi Ergamaa Isaatti amanan keessaa hin godhu. Hojiwwan isas jalaa kuta, Isaaf ajajamu keessatti itti hin fayyadamu. Gargaartota irraa isa kuta, kanaafu kan isa gargaaru fi deeggaru hin argatu. Wanta gara Isaatti nama dhiyeessani fi hojji gaggaaarii hundarrraa isa kuta, miâ€™aa isaanii hin dhandhamu. Ossoo gubbaan hojjatteyyu qalbiin isaa isarrraa tan dheessituudha.

Saniifi, Abu Bakr bin Ayyaash akkana jedhe: «Warri Sunnah ni duâ€™u, yaadannoona isaanii immoo ni hafa. Warri bidâ€™as ni duâ€™uu, yaadannoona isaanis ni duâ€™a. sababni isas, warri Sunnah hordofan wanta Rasuulli sallallahu aleih wassallam ittiin dhufee jaallatan. Kanaafu jecha Rabbii kana irraa qoonni isaanii taâ€™e:

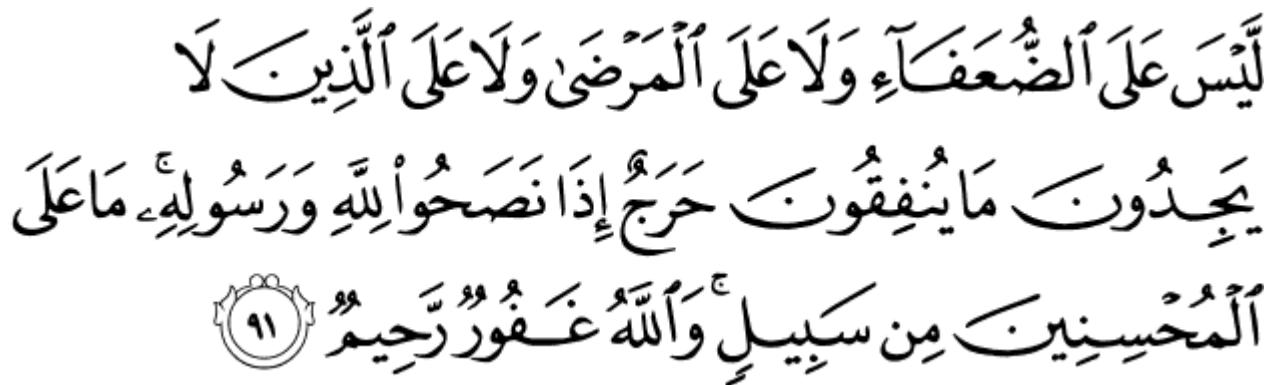
﴿Maqaa kee siif ol-kaasne﴾ Suuratu Ash-Sharh 94:4

Warri bidâ€™aa wanta Rasuulli sallallahu aleih wassallam ittiin dhufe ni fokkisan. Kanaafu jecha Rabbii kana irraa qoonni isaanii taâ€™e:

﴿Dhugumatti kan si jibbu isuma kan qaceen cite (kheyri hundarrraa cite).﴾ Suuratu Al-Kawsar 108:3 (Majmuuâ€™al Fataawaa 16/526-528)

Ammas, Nabiyyiif sallallahu aleih wassallam dhugaa taâ€™uun nurra jira. Akkuma Rabbitiin oltaâ€™aan jedhe:

﴿Dadhabdoota, dhukkubsattootaa fi kanneen waan kennatan hin arganne irra diliin (cubbuun) hin jiru yoo Rabbii fi Ergamaa Isaatiif dhugaa taâ€™an. Toltuu hojjattoota irra karaan [komii] hin jiru. Rabbitiin araaramaa, rahmata godhaadha.﴾ Suuratu At-Tawbah 9:91

Yoo Rabbii fi Ergamaa Isaatiif dhugaa taâ€™anii fi shariâ€™aa Isaatiin hojjatan, dadhabdoota, dhukkubsattoota fi hiyyeeyyi qabeenya gara duulaa bahuuf ittiin of qopheessan hin arganne, duula irraa duubatti hafuu isaanitiif diliin isaan irra hin jiru.[\[1\]](#)

Tamimi Daari (radyallahu anhu) akka gabaasetti, Ergamaan Rabbii sallallahu aleih wassallam akkana jedhan: â€œ**Ad-diiinu Nasihiha (Amantiin dhugaa taâ€™uudha)**.â€ (siâ€™a sadii). Ni jenne, â€œYaa Ergamaa Rabbii! Eenyuf?â€ Innis ni jedhe, â€œRabbiif, Kitaaba Isaatiif, Ergamaa Isaatiif, hoggantoota Muslimootaa fi wali gala isaanitiif.â€ ([Sahih Muslim 55](#), [Sunan an-nasaaâ€™i 4198](#))

Ibn Rajab ni jedha: â€œRasuulaaf sallallahu aleih wassallam jirenyaa isaa keessatti dhugaa taâ€™uun: isaaaf ajajamuu, isa gargaaru fi deeggaru keessatti humna baasu, yeroo fedhetti qabeenya baasuu fi isa jaallachuutti ariifachuudha. Duâ€™a isaatiin booda immoo: Sunnah isaa barbaadutti xiyyefachuu, akhlaqa (amaloota) fi naamusa isaa qorachuu, ajaja isaa ol guddisuu fi isaan dhaabbachutti maxxanuudha. Nama faallaa Sunnah isaatti bule irraa garagaluu fi garmalee jibbuu. Nama addunyaa jallachuu isaatiif Sunnah isaa gatee irratti dallanu. Namoota isa waliin turan kanneen akka firoota isaa, soddoota isaa, Islaama irratti isa gargaarani fi isa waliin hiriyooman jaallachuudha.â€ (Jaamiâ€™ul Ulumi wal-hikami 1/221-222)

[\[1\]](#) Tafsiiru Muyassar-201

â€œ**Nawaqidul Iimaani al-qawliyah wal amalayah**â€ fuula 157-160 Abdulaziz bin Muhammad

Date Created

May 1, 2020

Author

admin